

Handläggare
Sara Nilsson
08-508 28 934
sara.e.nilsson@stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2020-09-22 p. 10

Länsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram för kolmonoxid

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2020/1003

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Att omedelbart justera beslutet

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har tagit emot en remiss från kommunstyrelsen om länsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram för kolmonoxid. Åtgärdsprogrammet är framtaget av länsstyrelsen, i samverkan med Stockholms stad. Detta med anledning av överskridande av miljökvalitetsnormen för kolmonoxid på Sveavägen. Överskridandet är begränsat i tid men sker nästan årligen i samband med en icke-organiserad kortege av veteran- och sportbilar första lördagen i augusti varje år. Miljöförvaltningen som har varit med att ta fram detta åtgärdsprogram för kolmonoxid anser att förslaget är bra. Informationsinsatser är den åtgärd som miljöförvaltningen bedömer bör ge bäst effekt, särskilt i kombination med de andra föreslagna åtgärderna.

Bakgrund

Ett åtgärdsprogram för utomhusluft ska enligt 5 kap. 7 § miljöbalken och 33 § Luftkvalitetsförordningen (2010:477) upprättas om en miljökvalitetsnorm har överskridits eller riskerar att överskridas.

På Sveavägen i Stockholm överskrids normen för kolmonoxid (10 mg/m³ som glidande 8-timmarsmedelvärde) nästan årligen vid ett tillfälle. Det sker i samband med en icke-organiserad kortege av veteran- och sportbilar på Sveavägen, första lördagen i augusti varje år. Kortegen sker i samband med motorträffen ”Stockholm Car Meet”, men är inte en del av programmet. År 2019 uppmättes 11,21 mg/m³ den 4 augusti.

Frånsett dagarna med förhöjda halter på Sveavägen är luftkvaliteten avseende kolmonoxid bra i Stockholm och miljö kvalitetsnormen följs med god marginal. Effektivare avgasrening för fordonsparken har kraftigt minskat utsläppen av kolmonoxid generellt, men många av de fordon som deltar i kortegen längs Sveavägen är av äldre modell och saknar katalysator.

Ärendet

Länsstyrelsen har, i samverkan med Stockholms stad, tagit fram ett förslag till åtgärdsprogram för kolmonoxid. Detta med anledning av överskridande av miljö kvalitetsnormen för kolmonoxid på Sveavägen. Länsstyrelsen har remitterat förslaget till 10 berörda instanser.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över remissen till kommunstyrelsen, som samordnar stadens svar, senast den 25 september.

Förslaget på åtgärdsprogrammet finns bifogat samt via denna länk: <https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/tjanster/publikationer/2020/atgardsprogram-for-kolmonoxid-i-stockholms-stad.html>

Åtgärdsprogrammet innehåller 4 förbättringsåtgärder:

- Informationsinsatser i relevanta kommunikationskanaler
- Utökad samarbete mellan polis och parkeringsvakter under kortegen
- Fler farthinder på Sveavägen i form av busskuddar
- Hastighetssänkning från 50 km/h till 40 km/h

Ärendets beredning

Upprättandet av åtgärdsprogrammet har utförts av Länsstyrelsen Stockholm i nära samarbete med Stockholms stad. Arbetet har utförts av en arbetsgrupp där personer från miljöförvaltningen och trafikkontoret har deltagit.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljöförvaltningen som har varit med att ta fram detta åtgärdsprogram för kolmonoxid anser att förslaget är bra. Överskridandet av kolmonoxid är begränsat till ett dygn per år i ett tydligt begränsat område och överskridandet ligger nära gränsvärdet. Av denna anledning gör förvaltningen bedömningen att de föreslagna åtgärderna bör räcka för att miljö kvalitetsnormen ska klaras.

Informationsinsatser är den åtgärd som miljöförvaltningen bedömer bör ge bäst effekt, särskilt i kombination med de andra föreslagna åtgärderna. Det är viktigt att det årligen inför den årliga bilträffen och dess efterföljande bilkortage går ut information om de negativa hälsoeffekterna och förslag på möjliga lösningar som bilinnehavarna kan vidta. Utöver information om att katalysatorer är en lösning för att minska bilarnas utsläpp är det även viktigt med information om tomgångskörning och vikten av att stänga av motorn när bilen är stillastående. Betoningen bör ligga på hälsoaspekten, men i sammanhanget bör även den lokala hälsoskyddsföreskriften om tomgångskörning för Stockholms stad, 4 § (Kfs 2013:29) nämnas. Föreskriften anger att i Stockholm får, som huvudregel, motorn gå på tomgång i högst en minut.

Förvaltningen ser trafikkontoret, i form av väghållare, som ansvarig för att åtgärderna i åtgärdsprogrammet vidtas men ser positivt på att Egmont, arrangören av bilträffen, bistår med informationsinsatser. Det bör öka chansen att bilinnehavarna nås av informationen innan de kommer till Sveavägen. Förvaltningen ser även positivt på informationsskyltar på Sveavägen. Inte bara för att öka acceptansen av polisiär närvaro och fysiska farthinder som framgår i förslaget, utan även som en ytterligare källa till information som säkerställer att bilinnehavarna nås av informationen.

Vad gäller farthinder ser förvaltningen positivt på att tillfälliga farthinder läggs ut i samband med bilkortegen då det kan ha viss avskräckande effekt för bilinnehavare med låga fordon och på så sätt leda till sänkta luftföroreningshalter. Men permanenta farthinder kan leda till ojämn körrytm vilket riskerar att öka utsläppen från vägtrafiken övriga dagar. Permanenta farthinder kan förstås vara en rimlig åtgärd av andra skäl då störningarna på Sveavägen är mer omfattande än enbart luftföroreningsfrågan. Inkomna klagomål tyder på att cruising och fortkörning förekommer på Sveavägen betydligt fler dagar än i samband med den årliga bilkortegen.

Vidare har förvaltningen följande synpunkter och förslag:

- I förordet står ”högsta 8-timmar glidande medelvärde”. Det bör stå ”högsta glidande 8-timmarsmedelvärde”
- På sida 5 under rubriken ”Det berörda området typ, storlek, väderleksförhållanden och skyddsvärda objekt” nämns ingenting om väderförhållanden. Vindriktningen är avgörande för vilken sida av Sveavägen som blir värst drabbad av de höga kolmonoxidhalterna. Detta bör, förslagsvis, läggas till.
- Vidare föreslås att första meningen i samma stycke ändras till: ”Området som omfattas av överskridandet av gränsvärdet eller där risk för att överskrida gränsvärdet föreligger är begränsat till en sträcka av Sveavägen...”
- På sida 5 under rubriken ”Förorenings ursprung, och hur den har konstaterats” bör det framgå att det är i stadsmiljö som vägtrafiken i stort sett är den enda källan till kolmonoxid.
- På sida 10, andra stycket, sista meningen saknas ett ”med” mellan ”att” och ”nivåer”. Vidare bör ”karboxyhemoglobin” läggas till mellan ”2,5 procent” och ”i blodet”.
- På sida 14, första stycket, sista meningen skulle det kunna läggas till information om hur ofta ”nästan varje år” är. T.ex. 7 gånger de senaste 10 åren.

Slut.

Bilagor

Åtgärdsprogram för kolmonoxid i Stockholms stad